

MARA IN IVAN

Mara in Ivan. Foto: Staragara

Burgerju je uspel popoln film. Ni mu uspelo na način, da je vrgel kocko in mu je srečno uspelo. Ne, mojstrovina Ivan je rezultat trdega dela več kot leto dni. Je dokaz, da se trmasti trud v kombinaciji s talentom splača. Po drugem ogledu Ivana mi je zdaj jasno, da gre za najboljši slovenski film, kar smo jih do sedaj dobili. Zakaj taki superlativi? Lahko, da vam izbor teme ne bo všeč in celo to dopuščam, da vam film ne bo všeč zaradi način prikaza teme, vendar težko boste oporekali režiji, kameri, dramaturgiji, scenariju, igralskim dosežkom, glasbi in še drugim podrobnostim. V trdnem tempu vas od prvega prizora pelje do konca, Burger ne zastane, kleplje kilometre pod sabo kot prekaljeni polmaratonec, da v zmernem času sklene vse skupaj na čudovit način.

Na prvi pogled deluje, da s svojo izvrstno igro vse skupaj docela obvladuje Maruša Majer, najbolj sijoča zvezda med slovenskimi igralkami. Njena osebna igra, njena sposobnost transformacije in obraz. Z relativno malo besedila je Maruša vse odigrala z očmi, obrazom in telesom na do sedaj še nikoli viden način v Sloveniji. Mara je tako realna, da je strašljiva. Napisal sem, da tako deluje, saj sem se lahko ob drugem ogledu, ko sem že vedel, kako Maruša začara platno, nekoliko posvetil tudi drugim igralcem, ki so ji nudili nujno potrebno »kontro«. Tako so najmočnejši prizori med Marušo in Nataša Barbaro Gračner ter Marušo in Matjažem Tribušonom, pa tudi v kratkem prizoru s Polono Juh. Ljudje moji! Kako nenormalno talentirane artiste imamo! Se zavedamo tega? Smo hvaležni, da lahko

v maternem jeziku spremljamo vrhunsko igro, sodobno odličnost, ki ne bo ostala in ne ostaja brez odmeva v tujini? Ne zdi se mi ravno v celoti, vendar da. Se zavedamo, vsaj nekateri. Sam sem hvaležen, da živim v teh časih, ko sem lahko njihov sodobnik

Vloga Nataše Barbare je za mene seveda bistvena, saj personalizira vse tisto, kar mnogi vemo, da je narobe v našem sistemu socialnega varstva. Njeni stavki (in tudi grozljivo natančni stavki kriminalista Pavleta Ravnohriba prav tako: »In kje imate dokaze?«), njen način telefoniranja, njeno premetavanje bonbona po ustih, hladen pogled, hladni stavki in vseeno vse skupaj tudi na njeni strani na robu solz. Madona! Ne vem, če Nataša Barbara ve, kako neverjetno je »skinila« najbolj zatežene socialke, ki jih po službeni dolžnosti gledam že 12 let. Tiste zagrenjene furije brez strokovnega znanja, vendar z močjo državnega žiga v roki? Uničevalke otroških življenj. Lahko se odločevalci še naprej slepijo, če jim je tako bolj udobno, vendar točno tako je. Hvala Nataša za lik, na kavo pa spet enkrat, ker vem, da si povsem drugačna, moram ta tvoj pogled izbrisati iz spomina.

Tribušon je žival. Zlorabiteljska zajebana moška žival, ki kontrolira, ki boža, ki obljublja. Včeraj sem ga lahko gledal bolj pozorno, njegovo držo telesa, ko se smuka okoli vlakov in ko stoji na stopnicah italijanskega kafiča. Tam dokaže svojo dominacijo nad Maro. Matjaž z naklonom glave, s svojimi magnetičnimi očmi prepričuje, zapeljuje in šepeta najbolj nežne obljube. Kako zajeban lik! In ob njem Polona Juh, ki nam v nekaj sekundah razloži celotni pedigre tega tajkunskega para. Polona prvič na platnu tako grozno grda, uničena, sprana bogatunka z biseri. In spet njene oči v tem kratkem prizoru, oči povedo vse. Zdaj razumem, zakaj je Miki toliko delal z igralci, to je igra na drugem nivoju. Če drži, da sta z Urošem Fúrstom dva ali tri dni vadila tista dva stavka Uroša v filmu, potem je vse jasno. To je, dragi moji, profesionalna perfekcija. Da, je tudi vse tisto, kar lahko vidimo pri Cvitkoviču, da to je verjetno vpliv praške šole in da, v ozadju se čuti duh Nataše Burger, tako pač sodim. In še Leona Lučeva sem gledal že v tretjem filmu letos. Leon treh obrazov, igralec noro širokega horizonta.

Saj veste, da je DOP tisti, ki lahko vse sesuje ali sestavi, tako pravijo. Kamera v Ivanu deluje, kamera nas pelje, kamera je zraven obraza, nas čaka v najbolj trilerskem prizoru filma, ko se izza vogala prikaže »saj-boste-videli-kdo«. Kamera je čudovita, Marko Brdar poklon. Montaža Miloša Kaluska nas ne pusti kinkati, tempo filma je pravi, tam kjer mora vse biti, tam tudi je. Štirje scenaristi, kreativni tim, kar je vsekakor pristop prihodnosti – poleg Burgerja še Aleš Čar, Srdjan Koljević in Melina Pota Koljević niso naredili nobene napake, scenarij kot osnova vsega, kot zgodba, stoji. In zame povezovalna nit – boleča kitara Damirja Avdića, genija. Saj veste, da smo hoteli tega genija izgnati iz naše lepe Slovenije? No, samo povem. To so načrtovali liki gnilega sistema, točno takšni kot jih Miki slika v Ivanu.

Mara je resnična ženska bojevnica tega časa, ne akademska feministka in ne popolna žena. Simbol ženskosti, ki udari, ki kriči, ljubi in lahko trdno stoji na zajebanem prepihu tudi nekaj dni. Ivan je naša prihodnost, oblikovali ga bomo v takega ali drugačnega človečka, ki nas bo vodil čez četrto stoletje. Ivan širokih oči zre v nov svet, ki mu ga puščamo uničenega in pokvarjenega, le na robu je nekaj srebrne obrobe. Bo to svet, kjer se vse vrti okoli denarja in korupcije ali svet drugačnih vrednot?

Pojma nimam, to so dejansko naše odločitve, ki se bodo še zgodile, Tebe, mene, njih ... vseh nas. Družbeno ostri socialni road movie? Če potrebujete žanrsko opredelitev, tudi prav. Proti koncu - hvala vsem, ki ste naredili to mojstrovino, pa vas ne morem omeniti. Celota deluje kot eno. Miha Černec, producent - to je to!

Miki Burger je car. Nima pojma, kako v klincu je naš sistem zaščite ljudi, dobil je sina in je naredil fantastičen film. Okoli sebe je zbral hudo ekipo in postal sodoben kronist. Sam zapisuje na filmski trak. Nič ne sodi, nič ne komentira, samo s pestjo te useka v želodec, ker je tako nujno potrebno. Tak film smo potrebovali tudi vsi aktivisti na polju boja proti razčlovečenim centrom za socialno delo, tožilcem, sodnikom in tudi policiji. Brez ene kritike sistema je Ivana največja kritika našega sistema in postavlja ključno vprašanje za konec: v kakšnem svetu bodo živeli vaši otroci?

p.s. Ja, hvalim. Hvalim na široko. Prvi igrani film sem v kinu videl okoli leta 1981 in je bil Ben Hur v Unionu. Od takrat sem kar reden obiskovalec, vsekakor ne strokovnjak, ljubitelj pač. Iskreno, še nikoli nisem prišel iz dvorane tako navdušen in hkrati vznemirjen kot po Ivanu. Nikoli. In evo, zdaj spet polzijo solze. Veste kaj, letošnji filmarji, jebite se! Postajam softič.